

İleri Analog Tümdevre Tasarımı

2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı, Yılıçi Sınavı

Süre 150 dakikadır. Sorular Eş Puanlıdır. Tüm sorular yanıtlanacaktır. Kendi Not ve Kitaplarınızdan yararlanabilirsiniz.

Sorulardaki MOS tranzistorlar için $V_{TN} = 0.8V$, $V_{TP} = -0.8V$, $k_{N'} = 2k_{P'} = 24\mu A/V^2$, $\lambda_N = 0.01V^{-1}$, $\lambda_P = 0.02V^{-1}$ olarak verilmiştir.

1. Şekil-1'deki düşük gürültülü işlemsel kuvvetlendiricideki PMOS tanzistorlar için gürültü gerilimi $v_{m}^2 = 1.562 \times 10^{-17} V^2 / Hz$, NMOS tranzistorlar için $v_{m}^2 = 4.62 \times 10^{-17} V^2 / Hz$ olarak belirlenmiştir. Tranzistor boyutları $(W/L)_1 = (W/L)_2 = 2/1$, $(W/L)_3 = (W/L)_4 = 1/1$, $(W/L)_6 = 5/1$ olarak verilmiştir. $I_1 = 50\mu A$, $I_2 = 300\mu A$ olacaktır. Akım kaynaklarının getireceği gürültü bileşenleri ihmal edilebilir. Kuvvetlendiricinin girişine indirgenecek eşdeğer gürültü gerilimini bulunuz.

2. CMOS OTA yapıları kullanılarak Şekil- 2a'da verilen birim kazançlı band geçiren OTA-C süzgeci gerçekleştirilecektir. Süzgecin transfer fonksiyonu

$$H(s) = \frac{\frac{\omega_p}{Q_p} s}{s^2 + \frac{\omega_p}{Q_p} s + \omega_p^2}$$

şeklinindedir. Akort frekansı $f_p = 100kHz$, değer katsayısı $Q_p = 1.5$ olacaktır. OTA'ların (G_m) eğimlerinin eş ve $70\mu A/V$ olması isteniyor. CMOS OTA'da düğüm kapasiteleri $C_{ni} = 0.2pF$ olarak belirlenmiştir.

a- C_1 ve C_2 kapasitelerine verilmesi gereken değeri belirleyiniz.

b- OTA-C süzgeci Şekil-2b'deki CMOS simetrik OTA ile gerçekleştiriliyor. OTA'nın yükselme eğiminin en kötü durumda $Y_E = 0.5V/\mu sn$ olması isteniyor. $(W/L)_3 = (W/L)_4 = 1$, $(W/L)_7 = (W/L)_8 = 3$, $(W/L)_5 = (W/L)_6 = 2$ olarak verilmiştir. Giriş tranzistorlarının $(W/L)_1$ oranını ve I_A kutuplama akımını bulunuz. Giriş işaretinin değişim aralığını belirleyiniz.

3. Şekil-3'deki akım taşıyıcıda tüm n kanallı tranzistorların boyutları $(W/L)_N = 6$, tüm p kanallı tranzistorların boyutları da $(W/L)_P = 3$ olarak verilmiştir. ($I_1 = I_2 = 200\mu A$, $R_x = 5000 \text{ Ohm}$, $\Delta V_T = 2mV$, $\Delta(W/L)/W/L = \%2$)

a- V_{os} giriş dengesizlik geriliminin değerini belirleyiniz.

b- Devrenin ϵ_v gerilim izleme hatasını; y, x ve z uçlarından görülen r_y , r_x , r_z dirençlerini hesaplayınız.

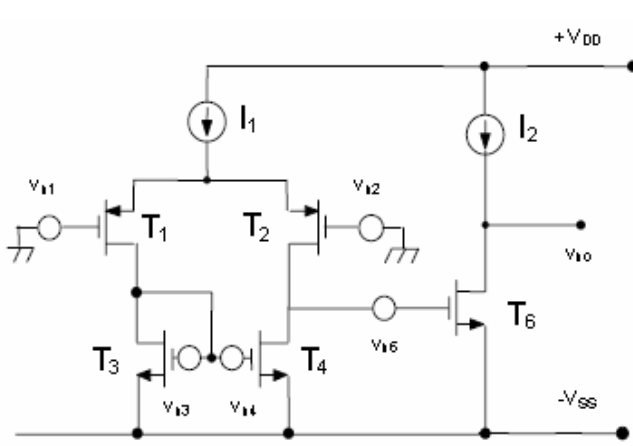
c- Şekil-3b'de verilen genel osilatör yapısı kullanılarak bir sinüs osilatörü gerçekleştirilecektir. Kullanılacak kondansatörlerin kapasiteleri $50pF \leq C_i \leq 500pF$ bölgesinde seçilecek ve osilasyon frekansı $f_0 = 50kHz$ olacaktır. Genel yapıdan hareketle uygun bir osilatör topolojisi seçerek eleman değerlerini (kondansatör kapasitelerini, direnç değerlerini) belirleyiniz.

4- Şekildeki band aralığı referansı devresinde T_2 tranzistorunun A_2 emetör kesit alanı T_1 tranzistorunun A_1 emetör kesit alanının K katıdır.

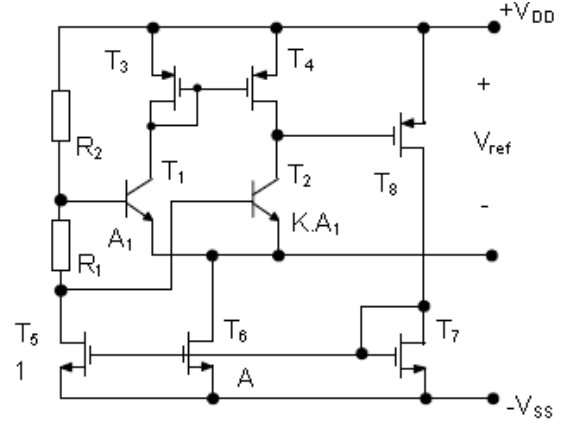
a- $V_{ref} = V_{BE2} + \frac{kT}{q} \left(1 + \frac{R_2}{R_1} \right) \ln(K)$

olduğunu gösteriniz.

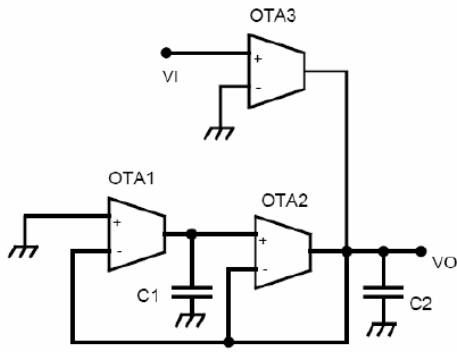
b- $(kT/q) = 26 \text{ mV}$, $K = 2$, T_1 tranzistörü için ters doyma akımı $I_{S1} = 10^{-15} \text{ A}$, $(W/L)_3 = (W/L)_4$, $A = 1/3$ olarak verilmiştir. $\partial V_{BE}/\partial T = -2.5 \text{ mV}/^\circ\text{C}$, $\partial V_T/\partial T = 0.085 \text{ mV}/^\circ\text{C}$ dir. T_6 tranzistörünün akımının $200 \mu\text{A}$ olması istenmektedir. R_1 ve R_2 dirençleri nasıl seçilmelidir?

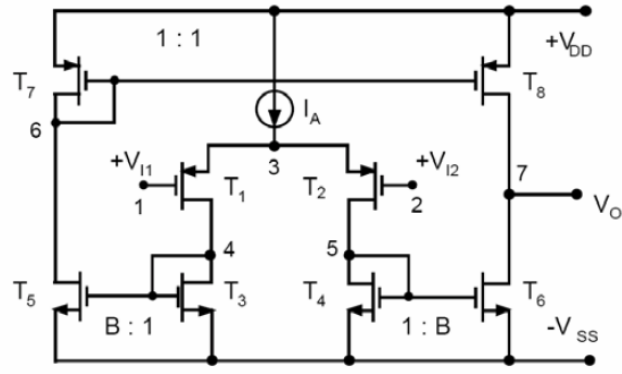
Şekil-1 (Soru 1)

Şekil-4

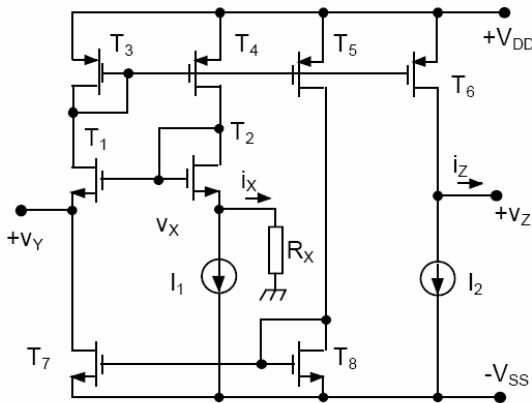

(a)

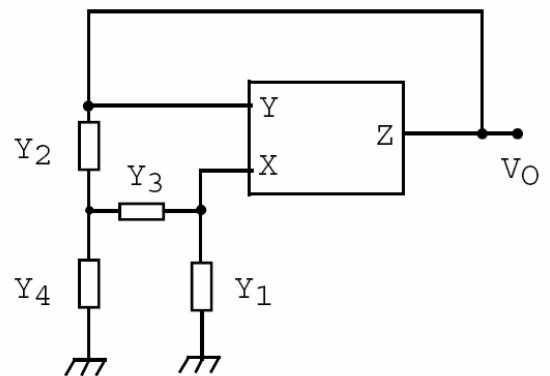

(b)

Şekil-2 (Soru 2)

(a)

(a)

Şekil-3 (Soru 3)